

Geliş Tarihi : 05.04.2024
Kabul Tarihi : 03.05.2024

 <https://doi.org/10.20304/humanitas.1466010>

Öztaş, S. (2024). Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk genel nüfus sayımına göre Tekirdağ'ın demografik yapısı *HUMANITAS - Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(Cumhuriyet'in 100. Yılı Özel Sayısı), 184-202. <https://doi.org/10.20304/humanitas.1466010>

TÜRKİYE CUMHURİYETİ'NİN İLK GENEL NÜFUS SAYIMINA GÖRE TEKİRDAĞ'IN DEMOGRAFİK YAPISI

Sezai ÖZTAŞ¹

ÖZ

24 Temmuz 1923'te Lozan Antlaşması imzalanmış ve Türkiye siyasi, askerî, iktisadî ve kültürel bağımsızlığını dünyaya kabul ettirmiştir. 29 Ekim 1923'te ise Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından cumhuriyet ilan edilmiştir. Bu süreçte devletin ekonomi politikalarının daha iyi yönetilebilmesi ve mevcut kaynaklarının daha verimli kullanılabilmesi için nüfusun sayısının bilinmesi gerekmektedir. Ayrıca nüfusun bilinmesi, devletlerin geleceğe yönelik planlamalarını kolaylaştırdığı gibi devletlerin kalkınabilmesi için yapılacak yatırımların da belirlenebilmesinde önemlidir. Bu amaçla 1926 yılında genel nüfus sayımı için gerekli hazırlıklar başlatılmış ve Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk genel nüfus sayımı 28 Ekim 1927'de yapılmıştır. 1927 genel nüfus sayımında nüfusun; doğum yerleri, tabiiyetleri, medenî durumları, yaş grupları, okuma bilme durumları, meslekleri, dinleri, maluliyetleri, ana dilleri vb. tespit edilmeye çalışılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nin o dönemki nüfusu tespit edilen 63 vilayetinden biri de Tekirdağ'dır. Bu çalışmada Cumhuriyetin ilk genel nüfus sayımına göre Tekirdağ vilayetinin nüfus özellikleri ve demografik yapısı ortaya konulmaya çalışılmıştır. 1927 genel nüfus sayımında Tekirdağ vilayet nüfusu 65.881 kadın ve 65.565 erkek olmak üzere toplam 131.446 kişi olduğu tespit edilmiştir. Vilayetin, genç ve dinamik nüfusu dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Cumhuriyet, Nüfus, 1927 Genel Nüfus Sayımı, Tekirdağ, Demografi

¹ Doç. Dr., Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, sezaioztas@hotmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-1742-4200>

Date Received : 05.04.2024

Date Accepted : 03.05.2024)

 [https://doi.org/ 10.20304/humanitas.1466010](https://doi.org/10.20304/humanitas.1466010)

Öztaş, S. (2024). The demographic structure of Tekirdag according to the first general census of the Republic of Türkiye. *HUMANITAS - Journal of Social Sciences*, 12(Special Issue of the 100th Anniversary of the Republic), 184-202. [10.20304/humanitas.1466010](https://doi.org/10.20304/humanitas.1466010)

THE DEMOGRAPHIC STRUCTURE OF TEKIRDAG ACCORDING TO THE FIRST GENERAL CENSUS OF THE REPUBLIC OF TÜRKİYE

Sezai ÖZTAŞ¹

ABSTRACT

The Treaty of Lausanne, signed in July 1923, established Türkiye’s newfound independence across political, military, economic and cultural spheres. The declaration of the Republic on October 29, 1923 by the Grand National Assembly solidified this independence. During this period, the knowledge of the population count was vital for steering policies and utilizing resources efficiently. Furthermore, knowing the population played an important role in shaping state strategies and identifying key areas of investments for development. Consequently, preparations for a census commenced in 1926 and the first general census of the Republic of Türkiye was conducted on October 28, 1927. This census aimed to capture data on individual’s birthplaces, nationalities, marital statuses, age brackets, literacy rates, occupations, religions practiced, disabilities present, mother tongues and etc. Tekirdag was among the 63 provinces identified at that time in the population of the Republic of Türkiye. This study focuses on unveiling the population characteristics and demografic structure of Tekirdag based on the inaugural census findings. The data from the 1927 census recorded a population of 131,446 individuals residing in Tekirdag province, comprising 65,881 females and 65,565 males. Notably, Tekirdag’s young and dynamic population is noteworthy during this area.

Keywords: Republic, Population 1927 General Population Census, Tekirdag, Demography

¹ Assoc. Prof. Dr., Tekirdağ Namık Kemal University, Faculty Of Science And Letters, sezaioztas@hotmail.com, <https://orcid.org/:/0000-0002-1742-4200>

Giriş

Nüfus, Arapça nefis kelimesinin çoğulu manasına gelmekte olup belirli bir coğrafyada yaşayan insan miktarını ifade etmektedir (Bozkurt, 2007, s. 293). Devletlerin temel kaynaklarından biri olarak görülen nüfusun geçmişten günümüze; askeri güç, üretim, tüketim ve vergi gibi çeşitli etkileri bulunmaktadır. Nüfusun bilinmesi, devletlerin geleceğe yönelik planlamalarını kolaylaştırdığı gibi devletlerin kalkınabilmesi için yapılacak yatırımların da belirlenebilmesinde önemlidir.

Osmanlı Devleti'nde kuruluş döneminden itibaren "arazi tahriri" münasebetiyle nüfus sayımları yapılmıştır. Burada esas amaç, savaş döneminde toplanacak asker sayısını ve vergi kaynaklarını tespit etmektir. Bu sebeple tahrir defterlerinden tahmin ile devletin bazı bölgelerinin nüfusu hakkında bilgi edinilebilir (Karal, 1997, s. 6-7). Ayrıca Osmanlı Devleti'nin klasik döneminde avarız ve cizye defterlerinden, XIX. yüzyılda ise temettuat defterlerinden nüfus hakkında bilgiler edinebilmek mümkün olmakla birlikte, ne yazık ki bunlardan hareketle kesin bir sayı belirleyebilmek mümkün değildir.

Osmanlı Devleti'nde ilk nüfus sayımı, II. Mahmud döneminde 1831 yılında yapılmıştır. Rumeli ve Anadolu'da gerçekleştirilen bu sayımda, yalnızca erkek nüfus tespit edilmiştir. Bu nüfus sayımı, 1826'da kaldırılan Yeniçeri Ocağı'nın yerine kurulacak olan Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye'nin beşerî ihtiyacının ne kadar karşılanabileceğinin tespit edilmesi ve vergilendirmenin daha iyi düzenlenebilmesi amacıyla yapılmıştır (Behar, 1996, s. XIX; Karal, 1997, s. 18-19; Karpat, 2003, s. 47). Yapılan sayımda, halk İslâm ve reaya olarak iki gruba ayrılmış ve bu iki grupta kendi içerisinde de çeşitli kategorilere ayrılarak yazılmıştır. Osmanlı Devleti sahip olduğu İslâm nüfusunun sayısını askerlik açısından, Hristiyan nüfusunun sayısını ise vergi bakımından tespit etmek istemiştir. Bu bağlamda devletin İslâm nüfusunu fazla göstermesi kendi kendini aldatmak anlamına geleceği gibi, Hristiyan nüfusu az göstermesi de ihtiyacı olduğu verginin bir kısmından feragat etmesi anlamına gelmektedir. Bu açıdan bakıldığında nüfus sayımında tarafsızlık gösterildiği ifade edilebilir (Karal, 1997, s. 17-22).

Osmanlı Devleti'nde 1831 nüfus sayımının ardından 1844, 1881/1882-1893 ve 1905-1906 ve 1914 yıllarında nüfus sayımları yapılmıştır. 1927 genel nüfus sayımında Tekirdağ'ın demografik yapısını daha iyi analiz edebilmek adına, 1927 yılı öncesinde yapılan bu nüfus sayımlarında Tekfurdağ (Tekirdağ) özelindeki nüfus verilerine değinmek yerinde olacaktır. 1831 nüfus sayımında Tekfurdağ nüfusunun dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. 1831 Yılı Osmanlı Devleti Nüfus Sayımına Göre Tekfurdağ Nüfusu

Nüfusu Sayılan Yer	Nüfus Sayımını Yapan	İslâm	Reaya	Kıpti	Yahudi	Ermeni	Toplam
Tekfurdağ	Elmas Paşazade	3.773	7.727	57	-	-	11.557
İncecik	Abdürrahim Bey	812	836	24	-	-	1.672
Malkara		1.511	4.010	64	-	-	5.585
Çorlu	Yazıcı Esbak Emin	971	1.938	45	73	-	3.027
Ereğli	Efendi	177	554	24	-	-	755
Hayrabolu	Mevaliden İsmail Paşazade Necip Bey	2.203	1.051	-	-	-	3.254
Toplam		9.447	16.116	214	73	-	25.850

(Karal, 1997, s. 195; Karpat, 2003, s. 149)

1831 yılı nüfus sayımına göre nüfusun yaklaşık yarısı Tekfurdağ merkezdedir. Merkezden sonra en fazla nüfusa sahip kaza 5.585 nüfusla Malkara kazasıdır. En az nüfusa sahip kaza ise 755 nüfusla Ereğli kazasıdır. Sayım sonuçlarına göre Gayrimüslimlerin nüfus oranı Müslümanların nüfus oranından fazladır.

Kırım Savaşı nedeniyle 1855'ten sonraki süreçte Rusya'dan Osmanlı topraklarına Müslüman göçmenlerin gelmesi ile artan nüfusun tespit edilebilmesi ihtiyacı, 1856 Islahat Fermanı ile kaldırılan cizyenin askerlik bedeline dönüştürülmesi, 1864 ve 1871 Vilayet Nizamnameleri'nin taşra yönetiminde meydana getirdiği değişiklikler, Hristiyan etnik topluluğun sayısının bilinmesi ihtiyacı gibi sebepler ülkede yeni ve kapsamlı bir nüfus sayımının yapılmasını zorunlu hâle getirmiştir. Bu çerçevede II. Abdülhamit, yeni bir nüfus sayımının yapılması için harekete geçmiş ve nüfus sayımı ile ilgili hukukî düzenlemeler yapma yetkisini Şûrâ-yı Devlet'e vermiştir. Nüfus sayımı 1881'de başlamasına rağmen, ulaşım imkânlarının elverişsizliği ve kötü hava şartları nüfus sayımının planladığı gibi gitmesini engellemiş ve sayım 1888-1889 yıllarında tamamlanabilmiştir (Gül ve Gökçen, 2010: 53-55). 1881/1882-1893 nüfus sayımında Tekfurdağ nüfusunun dağılımı Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. 1881/1882-1893 Osmanlı Devleti Nüfus Sayımına Göre Tekfurdağ Nüfusu

	Kadın	Erkek
Müslümanlar	21.397	23.235
Rumlar	18.361	20.532
Ermeniler	5.403	5.601
Bulgarlar	1.765	2.010
Katolikler	274	287
Yahudiler	780	876
Protestanlar	92	88
Toplam	48.072	52.629
Toplam Nüfus	100.701	

(Karpat, 2003, s. 164-165)

Bu sayımda Müslümanlar, Rumlar, Ermeniler, Bulgarlar, Katolikler, Yahudiler, Protestanlar, Latinler, Süryaniler, Gayrimüslim Çingeneler ve yabancı uyruklular sayılmıştır.

Tekirdağ'da Latinler, Süryaniler, Gayrimüslim Çingeneler ve yabancı uyruklular kategorisinde hiç kimse kayda geçmemiştir. Tabloda da görüldüğü üzere Müslüman ve gayrimüslim nüfus, kadın ve erkek sayıları ile birlikte ayrıntılı olarak verilmiştir. 1881/1882-1893 sayımına göre Tekirdağ Sancağı'nda 48.072 kadın ve 52.629 erkek nüfus yaşamakta olup erkek nüfus oranı kadın nüfus oranına göre daha fazladır.

Devlet yetkilileri 1881/1882-1893 sayımında Irak ve Arap Yarımadası gibi bazı yerlerde nüfusun eksik sayıldığını ifade etmişler ve Irak'ta 2-3 milyon insanın kayıt dışı kaldığından, bunun hem Müslümanların çıkarlarına hem de devlet hazinesine zarar getireceğinden yakınmışlardır. Ayrıca bu teknik gerekçelere ek olarak, yeni sayım yapılması ile ilgili siyasal gerekçeler de mevcuttu. Bu siyasal gerekçelerden bir tanesi Bulgar, Rum ve Sırp cemaatlerin liderlerinin her biri, kendi cemaatlerinin nüfuslarını yüksek gösterebilme telaşı ve iddiasında olmaları idi. Bu bakımdan hem teknik hem de siyasal nedenlerle nüfus sayımı yapılması gerekli görülmüş ve 1905-1906 nüfus sayımı yapılmıştır (Karpaz, 2003, s. 75). 1905-1906 nüfus sayımında Tekirdağ nüfusunun dağılımı Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 3. 1905-1906 Osmanlı Devleti Nüfus Sayımına Göre Tekirdağ Nüfusu

	ERKEK	KADIN
Müslümanlar	40.408	36.405
Rumlar	28.114	25.313
Ermeniler	11.876	7.138
Bulgarlar	2.768	2.978
Rum Katolikler	68	52
Ermeni Katolikler	25	23
Protestanlar	76	70
Yahudiler	1.365	1.289
Çingeneler	387	312
Yabancılar	199	136
Toplam	85.286	73.716
Toplam Nüfus	159.002	

(Karpaz, 2003, s. 204-205)

1905-1906 sayımına göre Tekirdağ Sancağı'nın nüfusu 159.002 kişidir. Bu nüfusun 73.716'sı kadın ve 85.286'sı erkek nüfus olup erkek nüfus oranı kadın nüfus oranına göre daha fazladır. 40.408'i erkek ve 36.405'i kadın olmak üzere Müslüman nüfusun toplam sayısı 76.813'tür.

Osmanlı Devleti'nde bu sayımların yanında 14 Mart 1914'te de nüfus sayımı yapılmıştır. Bu sayımın verilerine göre Tekirdağ nüfusunun dağılımı Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. 1914 Osmanlı Devleti Nüfus Sayımına Göre Tekfurdağ Nüfusu

	Tekfurdağ	Çorlu	Malkara	Hayrabolu	Saray	Toplam
Müslümanlar	19.484	13.858	24.857	19.914	16.990	95.103
Rumlar	4.618	3.415	14.523	3.971	2.035	28.562
Ermeniler	9.093	1.678	2.658	193	1	13.623
Yahudiler	1.566	1.211	-	-	4	2.781
Rum	-	-	176	-	-	176
Katolikler						
Ermeni	48	-	-	-	-	48
Katolikler						
Protestanlar	115	-	-	-	-	115
Çingeneler	-	40	-	-	-	40
Toplam	34.924	20.202	42.214	24.078	19.030	140.448

(Karpas, 2003, s. 208-209; Tableaux indiquant le nombre de divers éléments de la population, dans l'Empire Ottoman au 1er Mars 1330 (14 Mars 1914), 1919, s. 5).³

1914 yılında yapılan nüfus sayımına göre Tekfurdağ Sancağı'nın nüfusu 140.448 kişidir. Müslümanlar 95.103 kişi ile en fazla sayıya olup, 28.562 kişi ile Rumlar ikinci sırada, 13.623 kişi ile Ermeniler üçüncü sırada yer almaktadır. 14.523 kişi ile en fazla Rum nüfus Malkara'da yaşamakta iken en fazla Ermeni nüfus ise Tekfurdağ'dadır. 1914 yılında yapılan nüfus sayımı verileri, 1905-1906 yılında yapılan nüfus sayımı verileri ile karşılaştırıldığında sancağın nüfusunun azaldığı görülmektedir. 1914 nüfus sayımı verileri ile ilgili tabloda dikkati çeken hususlardan biri de Tekfurdağ Sancağı'nda Malkara'nın nüfusunun 42.214 kişi ile merkez nüfusundan fazla olmasıdır.

Türkiye Cumhuriyeti'nden önce Osmanlı Devleti döneminde yapılan nüfus sayımlarına genel olarak bakıldığında, 1831 yılında yapılan sayımda Tekfurdağ Sancağı'nın nüfusu 25.850 kişi, 1881/1882-1893 yıllarında yapılan sayımda 100.701 kişi, 1905-1906 yıllarında yapılan sayımda 159.002 kişi ve 1914 yılında yapılan sayımda ise 140448 kişi olduğu tespit edilmiştir. Tekfurdağ Sancağı'nda 1914 yılındaki sayıma kadar Gayrimüslim nüfus Müslüman nüfustan fazladır. 1914 nüfus sayımına göre ise Tekfurdağ Sancağı'nda Müslümanların nüfus oranı Gayrimüslimlerin nüfus oranından fazla olduğu tespit edilmiştir. Bunun başlıca sebebi ise Balkan Savaşları ile birlikte başlayan göçlerdir. Bu göçlerden dolayı demografik yapı değişime uğramış, Tekfurdağ'ın 1914 yılındaki Gayrimüslim nüfusunda önemli bir azalma, Müslüman nüfusunda ise önemli bir artma olmuştur.

1927 Genel Nüfus Sayımı Hazırlıkları ve Tekirdağ'da Yapılan Deneme Sayımı

XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti askeri, sosyal ve ekonomik bakımdan çağın gerisinde kalmıştır. XX. yüzyıla girildiğinde ise Trablusgarp Savaşı, Balkan Savaşları ve akabinde Birinci Dünya Savaşı Osmanlı Devleti'ni daha da zor bir duruma sokmuştur. Birinci Dünya Savaşı sonrası imzalanan Mondros Mütarekesi (30 Ekim 1918) ile İtilaf Devletleri Osmanlı

³ 1914 yılı nüfus verileri 1919 yılında Fransızca olarak da yayımlanmıştır.

Devleti'nin topraklarını işgale başlamıştır. İşgaller karşısında başlangıçta karışıklık hâkim olsa da Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarının önderliğinde İstiklâl Harbi başlatılmış ve 30 Ağustos 1922'de zafer kazanılmıştır. 1 Kasım 1922'de saltanat kaldırılmış, Cumhuriyet'e giden süreç hızlanmıştır. 24 Temmuz 1923'te Lozan Antlaşması imzalanmış ve Türkiye siyasal, askerî, iktisadî ve kültürel bağımsızlığını dünyaya kabul ettirmiştir. 29 Ekim 1923'te ise Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından cumhuriyet ilan edilmiştir.

Cumhuriyet idaresi Osmanlı Devleti'nden felakete uğramış bir ekonomik yapı devralmasının yanında “*felakete uğramış bir demografik yapı*” da devralmıştır. “*Çalışabilir genç nüfusun büyük oranda savaş meydanlarında kaybedilmiş olması*” (Vatandaş ve Vatandaş, 2023, s. 1149) bu durumun önemli sebeplerinden biridir. Ekonomi çarklarını döndürebilecek en aktif kesimin savaş meydanlarında kaybedilmesi üretimi durma noktasına getirmiştir. Bu durumu gören Gazi Mustafa Kemal Paşa, nüfusun artırılmasına yönelik olarak yurt dışındaki Türkleri getirmek gerektiğini de düşünmüş ve bu görüşlerini 16-17 Ocak 1923'te İzmit'te gazetecilere şöyle ifade etmiştir:

...hudud-ı millîye haricinde kalan aynı ırk ve harstan olan anasırı da getirmek ve onları da müreffeh bir halde yaşatarak, nüfusumuzu tezyid etmek lâzımdır ki, buna da tevessül olunacaktır. Eğer Rusya'dan da getirmek mümkün olursa, oradan da getireceğiz. Fakat bence Makedonya'dan, Garbî Trakya'dan kâmilten Türkleri buraya nakletmek lâzımdır... (İnan, 1996, s. 54).

Devletin ekonomi politikalarının daha iyi yönetilebilmesi ve mevcut kaynaklarının daha verimli kullanılabilmesi için nüfusun miktarının bilinmesi kaçınılmazdı. Gazi Mustafa Kemal Paşa, 1 Mart 1923'te Meclis'in dördüncü toplanma yılını açarken yaptığı konuşmada bu durumun önemine ve aciliyetine binaen şunları söylemiştir:

Efendiler! Nüfus meselesi bir memleketin en mühim mesail-i hayatiyesindedir. İdarî, askerî, malî ve iktisadi mesailde memleket nüfusunun miktar-ı sahihini bilmek ne kadar elzem ise her sene yapılacak ihşaiyat ile nüfusun tezayüt veya tenakus miktarı anlaşılmadan esbabı tezayüdün idamesi ve esbabı tenakusun izalesi için tedabir ittihaz etmek kabil olamayacağı derkârdır. Binaenaleyh yeniden tahrir-i nüfus icrasına pek âcil ve mübrem bir lüzum muhakkaktır. (Atatürk, 1997, C. I, s. 305).

Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın konuşmalarında da vurguladığı üzere nüfusun tespit edilebilmesi için nüfus sayımına ihtiyaç vardır. Nihayet Üçüncü İnönü Hükümeti döneminde nüfus sayımı için gerekli hazırlıklar başlatılmıştır. Bu amaçla 1926 yılında “İstatistik Umum Müdürlüğü” kurulmuş ve kurum müdürlüğüne Belçikalı istatistikçi Camille Jacquart getirilmiştir. 2 Haziran 1926'da çıkarılan 893 numaralı kanun Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilmiştir (TCBIUM, III, 1929, s. 3). İlgili kanun çerçevesinde Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk ayrıntılı genel nüfus sayımı 28 Ekim 1927'de yapılmıştır.

1927 yılında nüfus sayımı ile ilgili gazete ve dergilerde birçok makale de yayınlanmıştır. Bu makalelerde genel olarak nüfus sayımı hazırlıklarına, nüfus sayımı ile ilgili açıklamalara ve nüfus sayımının önemine yer verilmiştir. Hatta İhsan [Sungu] tarafından ilkokulların bazı derslerinde nüfus sayımından önce uygulanmak üzere nüfus sayımı ile ilgili *Tahrir-i Nüfus Mihveri Etrafında Dersler* başlıklı öğrenci merkezli bir ders planı bile hazırlanmış, ilk defa ilmi usuller ile genel nüfus sayımı yapılacağı, bunun öneminin ülkenin her ferdine anlatılması gerektiği ifade edilmiştir (İhsan [Sungu], 1927).

Genel sayım öncesinde, sayımın sağlıklı bir şekilde gerçekleşebilmesini sağlayabilmek ve sayım sırasında ortaya çıkabilecek beklenmedik durumları görebilmek amacıyla, 1926 yılında Sivas şehrinde, 1927 yılında ise Ankara, Mersin, Tekirdağ şehirlerinde ve Ödemiş kasabası ve bazı köylerinde tecrübe sayımları yapılmıştır (TCBIUM, III, 1929, s. 3). Tekirdağ'daki tecrübe sayımı 12 Nisan 1927'de yapılmıştır. 12 Nisan 1927'de yapılan nüfus sayımı bir gün sonra Vakit gazetesinde şu şekilde yer almıştır:

Tekirdağı'nda dün tahrir tecrübesi yapıldı, 13915 nüfus tespit edilmiştir. Tekirdağı'nda bugün icra edilen tahrir tecrübesi dört saat zarfında yapılmış ve muvaffakiyetle hitam bulmuştur. Neticede 6714 kadın, 7201 erkek olmak üzere 13915 nüfus tespit edilmiştir. Tecrübe esnasında burada bulunan Nüfus Müdürü Umumisi Abdülmüttalib Bey, İstatistik Müdürü Umumisi Mösyö Jakar ve Muavini Celal Bey yarın İstanbul'a hareket ediyorlar (Vakit Gazetesi, 13 Nisan 1927, s. 1).

Sayımın 30 Nisan 1927'de Merkez İstatistik Dairesinden Başvekalet'e, Tekirdağ, Ödemiş ve İzmir'deki deneme sayımlarıyla ilgili rapor sunulmuştur. Raporda, Tekirdağ'da 12 Nisan'da yapılan tecrübenin güçlüklerle karşılaşılmasından icra edildiği, Tekirdağ'da şehrin planı ve tahrir memurlarına dağıtılan mıntuka krokilerinin çok mükemmel olduğu; harpler, işgaller ve tahribatın şehrin manzarasını değiştirmiş olması hasebiyle tahrir memurlarının vazifelerinin küçüldüğü, bu itibarla krokilerin pek yararlı olduğu ifade edilmekte ve Tekirdağ valisinin gösterdiği gayret ve misafirperverlikten övgü ile bahsedilmektedir (BCA, 25/145/17, 30 Nisan 1927).

Türkiye Cumhuriyeti'nin İlk Genel Nüfus Sayımına Göre Tekirdağ'ın Demografik Yapısı

Deneme sayımları, genel sayımın sene başında yapılmasının mümkün olmayacağını göstermiştir. Ülkenin çeşitli yerlerindeki iklim farkları sebebiyle sayımın kış aylarında yapılmasının uygun olmayacağına kanaat getirilmiştir. Köylülerin yurdun hemen hemen her tarafında tarla işlerini bitirdiği, yaylalarda bulunan halkın da kışlık meskenlerine döndüğü sonbaharda genel sayımın yapılmasının uygun olduğu kararlaştırılmıştır (TCBIUM, III, 1929, s. 4). Bu bağlamda Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk ayrıntılı genel nüfus sayımı 28 Ekim 1927'de yapılmıştır.

1927 yılındaki genel nüfus sayımına göre Türkiye Cumhuriyeti'nin nüfusu 13.648.270 kişidir. Bu sayım sonuçlarına göre erkek nüfusun toplamı 6.563.879, kadın nüfusun toplamı ise 7.084.391 kişidir. Bu sayım sonuçlarına göre kadın nüfus toplamının, erkek nüfus toplamından fazla olduğu tespit edilmiştir. Genel nüfusun %48,1'i erkek nüfus, %51,9'u kadın nüfustur. 1.000 erkeğe karşılık kadın sayısı 1.079'dur (TCBIUM, III, 1929, s. 18).

Tekirdağ'da Nüfusun Kazalara Göre Dağılımı

1927 genel nüfus sayımında Tekirdağ vilayeti nüfusu 65.881 kadın ve 65.565 erkek olmak üzere toplam 131.446 kişidir. 1927 genel nüfus sayımında Tekirdağ'da nüfusun kazalara göre dağılımı Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Tekirdağ'da Nüfusun Kazalara Göre Dağılımı

Kazalar	Nüfus			Km ² 'ye Düşen Nüfus	Ortalama Nüfus Yoğunluğu
	Erkek	Kadın	Toplam		
Çorlu	10.435	9.031	19.466	1.100	17.7
Hayrabolu	10.207	11.127	21.334	815	26.2
Malkara	12.551	13.514	26.095	1.015	25.7
Saray	9.139	9.651	18.790	1.185	15.8
Şarköy	6.055	5.959	12.014	565	21.3
Tekirdağ	17.178	16.569	33.747	1.270	26.7
Toplam	65.565	65.881	131.446	5.950	22.0

(TCBIUM, I, 1929, s. XVI)

Tekirdağ, 1927 genel nüfus sayımının yapıldığı sırada idari olarak merkez kaza ile birlikte Çorlu, Hayrabolu, Malkara, Saray ve Şarköy kazalarından oluşmaktadır. Tekirdağ vilayetinde nüfusun kazalara göre dağılımına bakıldığında, nüfus sayısı 33.747 kişi ile en fazla merkez kazada, en az ise 12.014 kişi ile Şarköy kazasıdır. Şehir merkezinin ardından kazalar içerisinde en fazla nüfusa 26.095 kişi ile Malkara kazasının sahip olduğu görülmektedir. Tekirdağ vilayet nüfusunun % 50,12'si kadınlardan %49,88'i erkeklerden oluşmaktadır. 1.000 erkeğe karşılık kadın sayısı 1.007'dir. Hayrabolu, Malkara ve Şarköy kazalarında kadın nüfusunun erkek nüfusundan fazla olduğu görülmektedir. Km²'ye düşen nüfus miktarı incelendiğinde en fazla nüfus Tekirdağ merkezde, en az nüfus ise Şarköy'dedir. Tekirdağ nüfusunun ortalama yoğunluğu % 22 olarak tespit edilmiştir.

Tekirdağ'da Nüfusun Doğum Yerlerine Göre Dağılımı

Osmanlı Devleti'nin klasik döneminde Balkanlara iskân politikası gereği yerleştirilen Türkler, Balkanlardaki ulus-devlet inşa süreçlerinde uğramış oldukları baskı ve zulümler sebebiyle zaman zaman bu topraklardan anavatana göç etmişlerdir. Bu göçler gerek Balkan Savaşları ve gerekse Birinci Dünya Savaşı sırasında ve sonrasında yoğun bir şekilde yaşanmıştır. Bu duruma bir örnek vermek gerekirse 1912-1915 yılları arasında Balkanlar'dan gelen Müslüman muhacirlerden Edirne vilayetine (Kırklareli ve Tekirdağ dahil) 95.267 kişi yerleştirilmiştir (Ağanoglu, 2001, s. 190).

Türk İstiklâl Harbi sonrası Lozan barış görüşmelerinde, 30 Ocak 1923 tarihinde *Yunan ve Türk Halklarının Mübadelesine İlişkin Sözleşme ve Protokol* imzalanmıştır. Bu protokole göre; Türk topraklarında yerleşmiş Rum Ortodoks dininden Türk uyrukları ile Yunan topraklarında yerleşmiş Müslüman dininden Yunan uyruklarının, 1 Mayıs 1923 tarihinden itibaren zorunlu mübadelesi kararlaştırılmıştır (Soysal, 1983, s. 177-183). Lozan Mübadelesi çerçevesinde yaşanan göçün Türkiye'ye demografik etkileri olacak ve bu mübadele Cumhuriyet'in gerçekleştirmeyi düşündüğü ulus-devlet sürecine önemli bir katkı da sağlayacaktır.

Tekirdağ'ın Balkanlara olan yakınlığı sebebiyle yukarıda da ifade ettiğimiz üzere, XX. yüzyılın başlarında yaşanan gelişmeler neticesinde, Balkanlardan şehre göçler olmuş ve ayrıca Lozan Mübadelesi ile mübadillerin yerleştirileceği yerlerden biri de Tekirdağ olarak belirlenmiş ve bu çerçevede şehre mübadiller yerleştirilmiştir. 1927 genel nüfus sayımının en

önemli başlıklarından birisi de şüphesiz ki doğum yerlerine göre nüfusun dağılımının belirlenmeye çalışılmış olmasıdır. 1927 genel nüfus sayımında Tekirdağ'da nüfusun doğum yerlerine göre dağılımı Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Tekirdağ'da Nüfusun Doğum Yerlerine Göre Dağılımı

Tekirdağ Kazaları	Türkiye	İran	Suriye	Almanya	Arnavutluk	Avusturya	Bulgaristan	Yunanistan	Macaristan	İtalya	Lehistan	Romanya	Rusya	Sırbistan	Diğ. Avrupa Ülkeleri	Amerika	Meçhul	
Toplam	Erkek	58.741	1	1	8	21	8	3.674	2.518	13	1	183	69	314	2		11	
	Kadın	59.123			3	8	6	3.920	2.332	3	1	167	35	267	2	1	13	
Umumi Toplam		117.864	1	1	11	29	14	7.594	4.850	16	1	1	350	104	581	4	1	24

(TCBIUM, II, 1929, s. 135)

1927 genel nüfus sayımına göre ülkede yaşayanlardan 13.189.514 kişi Türkiye doğumludur (TCBIUM, I, 1929, s. CII). Tekirdağ'da yaşayanlardan ise 117.864 kişi Türkiye'de doğmuş, 13.582 kişi ise başka ülkelerde doğmuştur. Yurtdışı doğumlu olanların en fazla olduğu ülkeler, 7.594 kişi ile Bulgaristan doğumlular olup, onu 4.850 kişi ile Yunanistan doğumlular takip etmektedir (TCBIUM, II, 1929, s. 135). Yurtdışında doğanların merkez kaza de dahil olmak üzere kazalar genelinde dağılımına bakıldığında, yurtdışında doğanların 5.484 kişi ile en fazla Malkara'da olduğu dikkati çekmektedir (TCBIUM, II, 1929, s. 134). Ayrıca Tekirdağ 13.582 kişi ile Türkiye genelinde yurtdışında doğan nüfus oranı en yüksek iller içerisinde Kars, Edirne ve Kırklareli'nden sonra dördüncü sırada yer almaktadır. Bu rakam vilayetin nüfusunun %10,33'üne tekabül etmektedir (TCBIUM, III, 1929, s. 36).

1927 genel nüfus sayımına göre Tekirdağ'da nüfusun doğum yerlerine göre dağılımına bakıldığında, yurt dışında doğmuş olup Tekirdağ'da yaşayan nüfusun çoğunluğu Balkan ülkeleri doğumlu olduğu görülmektedir. Tekirdağ'ın Balkanlara olan yakınlığı da göz önüne alındığında bunların büyük bir kısmı hem yukarıda ifade ettiğimiz savaşlar sırasında ve sonrasında göçlerle gelenler, hem de Lozan Mübadelesi ile şehre yerleşenlerdir.

Tekirdağ'da Nüfusun Tabiiyetlerine (Uyruklarına) Göre Dağılımı

Tekirdağ'da nüfusun uyruklarına göre dağılımı Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Tekirdağ'da Nüfusun Uyruklarına Göre Dağılımı

Kazalar		Türkiye	Almanya	Arnavutluk	Avusturya	Bulgaristan	Yunanistan	Macaristan	İtalya	Romanya	Sırbistan	Diğ. Avr. Ülk.	Meçhul
Şehir	Erkek	7.762				2	4		21		1	3	
	Kadın	6.767			1	2	1		5				
Köyler	Erkek	9.384				1							
	Kadın	9.790				3							
Toplam⁴	Erkek	17.146				3	4		21		1	3	
	Kadın	16.557			1	5	1		5				
Sair Kazalar	Erkek	48.304	7	1	1	33		12	9	12	3	2	2
	Kadın	49.293	4			6			6				3
Toplam	Erkek	65.450	7	1	1	36	4	12	30		4	5	2
	Kadın	65.850	4		1	11	1		11				3
Genel Toplam		131.300	11	1	1	47	5	12	41	12	4	5	5

(TCBIUM, II, 1929, s. 128)

Tekirdağ'da nüfusun uyruklarına göre dağılımına bakıldığında, 131.300'ü Türkiye Cumhuriyeti uyruklu iken, 146 kişinin ise başka ülke uyruklu olarak kayıtlara geçtiği görülmektedir. Bunlardan 47'si Bulgaristan, 41'i İtalya, 12'si Macaristan, 12'si Romanya, 11'i Almanya, 5'i Yunanistan, 4'ü Sırbistan, 5'i diğer Avrupa ülkeleri, 2'si Avusturya, 1'i Arnavutluk 1 ve 1'i Rusya uyrukludur. 5 kişinin ise uyruğu bilinmemektedir.

Tekirdağ'da Nüfusun Medenî Hâle Göre Dağılımı

Toplumların devamlılığını sağlayan ve toplum yapısının en küçük çekirdeği aile kurumudur. Bu çerçevede 1927 genel nüfus sayımında nüfusun medenî hâli tespit edilmeye çalışılmıştır. Nüfus; medenî hâline göre bekar, evli, dul, boşanmış ve meçhul şeklinde beş kategoride değerlendirilmiştir. 1927 genel nüfus sayımında Tekirdağ'da nüfusun medenî hâle göre dağılımı Tablo 8'de verilmiştir.

⁴ Şehir ve köylerin toplamını ifade etmektedir.

Tablo 8. Tekirdağ'da Nüfusun Medenî Hâle Göre Dağılımı

	Bekâr	Evli	Dul	Boşanmış	Meçhul	Toplam Nüfus
Erkek	35.720	28.593	1.055	185	12	65.595
Kadın	28.264	27.594	9.384	624	15	65.881
Toplam	63.984	56.187	10.439	809	27	131.446

(TCBIUM, II, 1929, s. 96-97)

Tablo 8 incelendiğinde, tabloda en dikkat çeken hususlardan biri dul nüfustur. 1.055'i erkek, 9384'ü kadın olmak üzere toplam 10.439 dul bulunmaktadır. Dul kadınların sayısının dul erkeklere göre çok daha fazla olduğu görülmektedir. Bunun sebebi, Osmanlı Devleti'nin XX. yüzyıl başında yaptığı savaşlarda ve Türk İstiklal Harbi'nde evli erkeklerin bazılarının şehit olması hasebiyle kadınların dul kalmasıdır. Ayrıca dul kalan kadınların tekrar evlilik yapmayı tercih etmedikleri de ifade edilebilir. Boşanma oranına bakıldığında ise boşanmış kadınların sayısının boşanmış erkeklere göre daha fazla olduğu görülmektedir.

Tekirdağ'da Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Türkiye Cumhuriyeti'nde, kuruluşundan itibaren eğitimden ulaşım, sanayiden tarıma birçok alanda dünyaya kendisini göstermek ve ekonomik olarak kalkınabilmek adına her alanda çalışmalar başlatılmıştır. Bu çalışmalarda doğal sermaye niteliğindeki nüfusun etkisi yadsınamayacağı gibi yapılacak olan planlamalarda toplumun yaş gruplarının bilinmesi de son derece önemlidir. Bu sebeple 1927 genel nüfus sayımında nüfusun yaş gruplarına göre dağılımı da tespit edilmeye çalışılarak, yaş gruplarına ilişkin bilgiler de toplanmıştır. 1927 genel nüfus sayımında Tekirdağ'da nüfusun yaş gruplarına göre dağılımı Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Tekirdağ'da Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
0-1	3.297	3.209	6.506
1-2	4.599	4.376	8.975
3-6	7.043	6.453	13.496
7-12	6.772	5.967	12.739
13-19	11.148	9.328	20.476
20-45	22.976	25.047	48.023
46-60	5.750	7.075	12.825
61-70	2.836	2.871	5.707
71+	1.106	1.510	2.616
Meçhul	38	45	83

(TCBIUM, II, 1929, s. 96-97)

Yaş grupları açısından nüfus; 1 yaşından küçük, 1-2 yaş, 3-6 yaş, 7-12 yaş, 13-19 yaş, 20-45 yaş, 46-60 yaş, 61-70 yaş, 71 yaş ve üzeri ile yaşı tespit edilemeyenler olarak on kategoride değerlendirilmiştir.

Tablo 9 incelendiğinde, görüleceği üzere Tekirdağ nüfusunun büyük çoğunluğunu 45 yaş altı nüfus teşkil etmektedir. Genel olarak yaş grupları değerlendirildiğinde Tekirdağ'ın genç ve aktif bir nüfusa sahip olduğu ifade edilebilir. 1927 genel nüfus sayımında Türkiye genelinde yaş grupları itibariyle 4.449.520 kişi ile 20-45 yaş arası nüfus en kalabalık yaş grubunu oluşturmaktadır (TCBIUM, I, 1929, s. XX-XXXII). Tekirdağ'da da yaş grupları itibariyle 48.023 kişi ile 20-45 yaş arası nüfus en kalabalık yaş grubunu oluşturmaktadır. Türkiye genelinde 20 yaş ve üzeri tüm gruplarda kadın nüfus sayısı, erkek nüfus sayısından fazladır (TCBIUM, I, 1929, s. XX-XXXII). Benzer şekilde Tekirdağ'da da 20 yaş ve üzeri tüm gruplarda kadın nüfus sayısı, erkek nüfus sayısından fazla olduğu görülmektedir. Tekirdağ genelinde 61-70 yaş ve 70 yaş ve üstü grupların toplam üstü nüfus sayısının 8323 kişi olduğu ve bu yaş gruplarında erkeklerin kadınlardan fazla olduğu tespit edilmiştir. Vilayet genelinde 38 erkek ve 45 kadının toplam 83 kişinin yaşı belirlenemediği de görülmektedir.

Tekirdağ'da Nüfusun Okuma Bilme Durumuna Göre Dağılımı

Türkiye Cumhuriyeti kurulduğunda en önemli meselelerinden biri eğitim meselesi idi. Ülkenin kalkınabilmesi için iyi eğitim almış ve kalifiye kişilere ihtiyacı vardı. Bu amaçla eğitim ile ilgili yapılması gerekenleri planlayabilmede nüfusun eğitim durumunun ve okuma oranının bilinmesi önem arz etmektedir. 1927 genel nüfus sayımına göre Türkiye'de okuma bilenlerin oranı erkeklerde %12,99 kadınlarda ise %3,67 olup genel nüfusun % 8,61'i okuma bilmektedir. Öğrenim çağında olmayan (7 yaşına kadar olan) nüfus çıkarılarak hesap edildiğinde ise bu oran erkeklerde %17,42, kadınlarda %4,43, genel nüfusta ise %10,58'dir (TCBIUM, III, 1929, s. 22). 1927 genel nüfus sayımı sonuçlarına göre Türkiye'de okuma bilme oranı oldukça düşüktür.

1927 genel nüfus sayımı sonuçlarından Tekirdağ'ın okuma bilme durumuna ilişkin bilgiler edinebilmek mümkündür. 1927 genel nüfus sayımında Tekirdağ'da nüfusun okuma bilme durumuna göre dağılımı Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Tekirdağ'da Nüfusun Okuma Bilme Durumuna Göre Dağılımı

	Erkek	Kadın	Toplam
Okur-Yazar Olan	9.808	2.902	12.710
Okur-Yazar Olmayan	55.757	62.979	118.736

(TCBIUM, II, 1929, s. 96-97)

Tekirdağ'da okuma bilenlerin sayısı erkeklerde 9.808, kadınlarda ise 2.902 olup şehir nüfusunun 12.710'unun okuma bildiği anlaşılmaktadır (TCBIUM, II, 1929, s. 96-97). 7 yaşın üzerindeki nüfusta okuma bilenlerin oranı erkeklerde %19,37 kadınlarda ise %5,59 olup genel nüfusun %12,40'ı okuma bilmektedir (TCBIUM, III, 1929, s. 22-23). Vilayet genelinde okuma bilen erkeklerin oranı okuma bilen kadınların oranından daha yüksektir. Tekirdağ'da okuma bilenlerin oranı hem erkeklerde hem de kadınlarda Türkiye ortalamasının üstündedir.

Tekirdağ'da Nüfusun Mesleklere Göre Dağılımı

Bir ülkenin nüfusu, nüfusun istihdamı ve meslek dağılımı o ülkenin üretiminden tüketimine her türlü faaliyetlerini ortaya koymaktadır. Ülkenin faydalanabileceği en temel hizmetten, en az ihtiyaç duyduğu ya da en yoksun bulunduğu hizmete kadar tüm hizmetlerin tespiti için mesleklerin dağılımının bilinmesi önemlidir. 1927 genel nüfus sayımına göre Tekirdağ'da nüfusun mesleklere göre dağılımı Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11. Tekirdağ'da Nüfusun Mesleklere Göre Dağılımı

	Zirai	Sınai	Ticari	Serbest	Memur	Hakimler	Ordu	P.T.T	Muhtelif	Meslekler Toplamı	Mesleksiz veya mesleki meçhul
Erkek	30.581	2.307	1.865	461	623	52	2.903	140	674	39.606	25.959
Kadın	10.477	128	20	60	9	2	-	-	34	10.730	55.151
Toplam	41.058	2.435	1.885	521	632	54	2.903	140	708	50.336	81.110

(TCBIUM, II, 1929, s. 104-105)

Tekirdağ'da meslek sahibi olanların sayısı 50.336 kişi, mesleksiz veya mesleği meçhul olanların sayısı ise 81.110 kişidir. Görüleceği üzere nüfusun yarıdan fazlası tüketici durumundadır. Nüfusun en fazla çalıştığı mesleğin ziraat olduğu görülmektedir. Bu meslekte 30.581 erkek ve 10.477 kadın olmak üzere 41.058 toplam kişi çalışmaktadır. Kadınların en fazla zirai işlerle meşgul olduğu görülse de kadınların genel olarak istihdam oranının erkeklere göre çok daha düşük olduğu görülmektedir. Vilayet genelinde 2 kadın hakim olup, ordu ve P.T.T.'de görevli kadın yoktur.

Tekirdağ'da Nüfusun Dinlere Göre Dağılımı

Osmanlı Devleti'nin gerek Anadolu'da gerekse Balkanlarda yüzyıllarca süren hâkimiyeti boyunca, farklı dinlerden insanların bir arada huzur içinde yaşadığı bilinmektedir. XIX. yüzyılın son çeyreğinde ve XX. yüzyılın başlarında yaşanan gelişmeler neticesinde bu huzur ortamı bozulmuş ve bu süreçte kaybedilen topraklardan yoğun bir şekilde Müslüman nüfus yurdumuza, yurdumuzdan da Gayrimüslim nüfus başka ülkelere göç etmişlerdir. Bu bağlamda 1927 genel nüfus sayımında Müslüman ve Gayrimüslim nüfus tespit edilmeyle çalışılarak, bireylerin dinlerine ilişkin bilgiler de toplanmıştır. 1927 genel nüfus sayımına göre Tekirdağ'da nüfusun dinlere göre dağılımı Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12. Tekirdağ'da Nüfusun Dinlere Göre Dağılımı

	İslâm	Katolik	Protestan	Ortodoks	Ermeni	Hıristiyan	Musevi	Sair Dinler	Dinsiz veya dini meçhul
Erkek	64.720	24	3	63	20	17	709	8	1
Kadın	64.982	23	1	19	53	31	772	-	-
Toplam	129.702	47	4	82	73	48	1.481	8	1

(TCBIUM, II, 1929, s. 113)

1927 genel nüfus sayımına göre ülke nüfusunun %97.36'sını Müslümanlar, %2.64'ünü Gayrimüslimler teşkil etmektedir (TCBIUM, III, 1929, s. 30). Tekirdağ genelinde ise 129.702 Müslüman, 47 Katolik, 4 Protestan, 82 Ortodoks, 73 Ermeni, 48 Hristiyan, 1481 Musevi, 8 sair dinler, 1 dinsiz veya dini meçhul tespit edilmiştir. Toplam nüfusun %98,67'si Müslüman, %1.33'ü Gayrimüslimdir. Bu sonuca göre Tekirdağ genelindeki Müslüman nüfus oranı (%98,67) Türkiye ortalamasının (%97,36) üzerindedir. Gayrimüslimler içinde en kalabalık nüfusu 1.481 kişi ile Museviler teşkil etmektedir.

Tekirdağ'da Nüfusun Maluliyet (Bedensel Engel) Durumuna Göre Dağılımı

Balkan Savaşları'nda, I. Dünya Savaşı'nda ve Türk İstiklâl Harbi'nde şehadet mertebesine erenlerin yanı sıra çok sayıda kişi yaralanıp sakat kalmıştır. Bu bağlamda 1927 genel nüfus sayımında nüfusun bedensel engelli olma/olmama durumları da tespit edilmeye çalışılmıştır. 1927 genel nüfus sayımına göre Tekirdağ'da nüfusun bedensel engel durumlarına göre dağılımı Tablo 13'de verilmiştir.

Tablo 13. Tekirdağ'da Nüfusun Bedensel Engel Durumuna Göre Dağılımı

	Maluliyetsiz	Kör	Sağır Dilsiz	Topal	Çolak	Kambur	Sair Maluliyetler
Erkek	64.576	83	65	274	82	10	475
Kadın	65.654	29	21	77	5	5	90
Toplam	130.230	112	86	351	87	15	565

(TCBIUM, II, 1929, s. 113)

Ülke genelinde toplam bedensel engelli nüfus, 193.348 kişi olup genel nüfusa göre oranı %1,42'dir (TCBIUM, III, s. 29). Tekirdağ'da ise vilayet genelinde bedensel engelli nüfus 1216 kişi olup vilayet nüfusuna oranı 0,93'tür. Tekirdağ'da bedensel engellilik durumunun Türkiye ortalamasından daha düşük olduğu görülmektedir. Tekirdağ vilayetinde engel durumları sayısında sair engelliler ve topallar en yüksek sayıya sahiptir. Dikkati çeken noktalardan biri de, tüm bedensel engel durumlarında, erkek nüfusun bedensel engelli oranının kadın nüfustan daha fazla olmasıdır. Bu durum Balkan Savaşları'nda, I. Dünya Savaşı'nda ve Türk İstiklâl Harbi'nde erkeklerin yaralanmalarının erkek nüfusun bedensel engelli sayılarını artırmasıyla açıklanabilir. Vilayet genelinde en az görülen bedensel engel durumu ise kamburluktur. Tekirdağ nüfusunun %99,07 gibi büyük bir oranda bedensel engelinin bulunmaması, Tekirdağ nüfusunun, yeni kurulan devletinde de ihtiyacı olan beden gücü açısından sağlıklı olduğunu göstermektedir.

Tekirdağ'da Nüfusun Ana Lisana (Dile) Göre Dağılımı

1927 genel nüfus sayımında bireylere anadilleri sorularak bireylerin ana dillerine ilişkin bilgiler de toplanmıştır. Ana diller; Türkçe, Rumca, Ermenice, Fransızca, İtalyanca, İngilizce, Arapça, Acemce, Yahudice, Çerkezce, Kürtçe, Tatarca, Arnavutça, Bulgarca ve sair ve meçhul lisanlar olmak üzere 15 kategoriye ayrılmıştır. 1927 genel nüfus sayımına göre Tekirdağ'da nüfusun ana dillerine göre dağılımı Tablo 14'te verilmiştir.

Tablo 14. Tekirdağ'da Nüfusun Ana Dile Göre Dağılımı

	Türkçe	Rumca	Ermenice	Fransızca	İtalyanca	Arapça	Yahudice	Çerkezce	Kürtçe	Tatarca	Arnavutça	Bulgarca	Sair ve meçhul Lisanlar
Erkek	63.345	24	77	7	5	41	641	1	68	3	242	880	231
Kadın	63.794	8	109	2	5	-	556	-	-	2	193	892	320
Toplam	127.139	32	186	9	10	41	1.197	1	68	5	435	1.772	551

(TCBIUM, II, 1929, s. 121)

Tekirdağ'da Türkçe haricinde, Rumca, Ermenice, Fransızca, İtalyanca, Arapça, Yahudice, Çerkezce, Kürtçe, Tatarca, Arnavutça ve Bulgarca ana dili olan kişiler bulunmaktadır. Türkçe, 127.139 kişi ile Tekirdağ'da en fazla konuşulan ana dildir. Bu duruma göre vilayet nüfusunun %96,72'sinin Türkçe konuştuğu anlaşılmaktadır. Türkçenin konuşulma oranının ülke genelinden (%86,42) daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Türkçeden sonra 1772 kişi ile Bulgarca, 1197 kişi ile Yahudice ve 435 kişi ile Arnavutça ana dil olarak tespit edilmiştir. Bu ana dillerin dışındaki ana dilleri konuşan kişi sayısına baktığımızda; Rumca 32 kişi, Ermenice 186 kişi, Fransızca 9 kişi, İtalyanca 10 kişi, Arapça 41 kişi, Çerkezce 1 kişi, Kürtçe 68 kişi, Tatarca 5 kişi ve sair ve meçhul diller ise 551 kişi olarak kayda geçmiştir. Tekirdağ'da ana dili İngilizce ve Acemce olan hiç kimse yoktur. Tekirdağ'ın Balkanlara açılan bir kapı olması ve savaşlar esnasında yoğun göç alması vilayette kullanılan ana dillere göre dağılımda etkili olduğu söylenebilir.

Sonuç

Ulus-devlet inşa sürecinde ülkelerin en önemli gereksinimlerinden birisi nüfustur. Nüfusun nitelik ve niceliği ülkenin genel anlamda geleceğe dair yatırımlarının somut bir sermayesidir. Özellikle sayısal verilerin doğru kullanılmasıyla ülkenin medeniyet yolunda yürüyüşü daha dirayetli olabilmekte ve daha kalıcı sonuçlar alınabilmesine imkân tanımaktadır.

İlkçağlardan günümüze her zaman devletlerin nüfus siyaseti, ekonomik ve askeri sebepler barındırmıştır. Ordu-millet anlayışına sahip olan Türkler, sadece nüfus artışı için değil nüfusun nitelikli bir hal alması için de çalışmıştır. Osmanlı Devleti döneminde ise nüfus, fethettikleri yerlerin kayıt altına alınması ve buradaki vergilerin ve asker sayısının tespiti için önem teşkil etmiştir. Osmanlı Devleti'nde 1831'de yapılan nüfus sayımı da yine benzer ihtiyaçlar doğrultusunda yapılmıştır. Vergi ve asker sayısının tespit edilmesi ile devletin mali ve askeri gücünü ortaya çıkarabilmek hedeflenmiştir. Bu sebeptendir ki sadece erkeklerin sayıldığı 1831 sayımının ardından yapılan diğer sayımlarda da rakamsal anlamda mali ve askeri durum ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk yıllarında türlü zorluklar ve imkansızlıklar içerisinde sayım hazırlıklarına başlanmış ve 1927 yılında ilk genel nüfus sayımı yapılmıştır. 1927 ilk genel nüfus sayımı, Türkiye Cumhuriyeti'nin Osmanlı Devleti'nden nasıl demografik miras devraldığını veriler ile ortaya koymaktadır. Gerek 1831 yılından itibaren Osmanlı Devleti'nde yapılan nüfus sayımlarında gerekse Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk nüfus sayımı olan 1927 genel nüfus

sayımında Tekirdağ'ın nüfusuna ve nüfusunun niteliklerine ait veriler mevcuttur. Bu veriler ışığında ilk nüfus sayımından itibaren Tekirdağ'ın demografik yapısı hakkında bilgiler edinebilmek mümkündür. Bu bağlamda Türkiye Cumhuriyeti döneminde yapılan 1927 genel nüfus sayımı, diğer vilayetlerde olduğu gibi Tekirdağ'ın nüfusu ve nüfusunun niteliği anlamında ilk ciddi verilerinin elde edilmiş olması sebebiyle büyük öneme sahiptir.

Tekirdağ, 1927 genel nüfus sayımının yapıldığı sırada idari olarak merkez kaza ile birlikte Çorlu, Hayrabolu, Malkara, Saray ve Şarköy kazalarından oluşmaktadır. 1927 genel nüfus sayımında Tekirdağ vilayeti nüfusu 65.881 kadın ve 65.565 erkek olmak üzere toplam 131.446 kişidir. Tekirdağ vilayet nüfusunun % 50,12'si kadınlardan %49,88'i erkeklerden oluşmaktadır. Tekirdağ vilayetinde nüfusun kazalara göre dağılımına bakıldığında, nüfus sayısı 33.747 kişi ile en fazla merkez kazada, en az ise 12.014 kişi ile Şarköy kazasındadır.

Tekirdağ'da yaşayanlardan 117.864 kişi Türkiye'de doğmuş, 13.582 kişi ise başka ülkelerde doğmuştur. 1927 genel nüfus sayımına göre Tekirdağ'da nüfusun doğum yerlerine göre dağılımına bakıldığında, yurt dışında doğmuş olup Tekirdağ'da yaşayan nüfusun çoğunluğu Balkan ülkeleri doğumlu olduğu görülmektedir.

Tekirdağ nüfusunda en dikkat çeken hususlardan biri dul nüfustur. Dul kadınların sayısının dul erkeklere göre çok daha fazla olduğu görülmektedir. Boşanma oranına bakıldığında ise boşanmış kadınların sayısının boşanmış erkeklere göre daha fazla olduğu görülmektedir. Yaş grupları bakımından ise 20-45 arası genç nüfusun yoğun olduğu görülmektedir. Genel olarak yaş grupları değerlendirildiğinde ise Tekirdağ'ın genç ve aktif bir nüfusa sahip olduğu görülmektedir. 7 yaşın üzerindeki nüfusta okuma bilenlerin oranı erkeklerde %19,37 kadınlarda ise %5,59 olup genel nüfusun %12,40'ı okuma bilmektedir. Tekirdağ'da okuma bilenlerin oranı hem erkeklerde hem de kadınlarda Türkiye ortalamasının üstündedir.

Ülke genelinde olduğu gibi nüfusun en fazla çalıştığı mesleğin ziraat olduğu tespit edilmiştir. Bu meslekte 30.581 erkek ve 10.477 kadın olmak üzere 41.058 toplam kişi çalışmaktadır. Kadınların en fazla zirai işlerle meşgul olduğu görülse de kadınların genel olarak istihdam oranının erkeklere göre çok daha düşük olduğu görülmektedir. Toplam nüfusun %98,67'si Müslüman, %1,33'ü Gayrimüslimdir. Gayrimüslimler içinde en kalabalık nüfusu 1.481 kişi ile Museviler teşkil etmektedir.

Ülke genelinde toplam bedensel engelli nüfus, 193.348 kişi olup genel nüfusa göre oranı %1,42'dir. Tekirdağ'da ise vilayet genelinde bedensel engelli nüfus 1216 kişi olup vilayet nüfusuna oranı 0,93'tür. Tekirdağ'da bedensel engellilik durumunun Türkiye ortalamasından daha düşük olduğu görülmektedir.

Türkçe, 127.139 kişi ile Tekirdağ'da en fazla konuşulan ana dildir. Bu duruma göre vilayet nüfusunun %96,72'sinin Türkçe konuştuğu anlaşılmaktadır. Türkçenin konuşulma oranının ülke genelinden (%86,42) daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Türkçeden sonra 1772 kişi ile Bulgarca, 1197 kişi ile Yahudice ve 435 kişi ile Arnavutça ana dil olarak tespit edilmiştir.

1927 ilk genel nüfus sayımı sonuçlarından hareketle, Tekirdağ'ın demografik yapısının coğrafi konumunun da etkisiyle savaşlar ve göçler ile şekillendiğini söylemek mümkündür. Ayrıca bu sayımın sonucunda elde edilen veriler, Tekirdağ'ın ihtiyaçlarını ortaya koyması

açısından son derece önemli olduğu gibi, devlet yetkililerine Őhrin gelişimine yönelik atılabilecek adımlar konusunda da fikir vermesi bakımından kıymete değerdir.

Kaynakça

- Atatürk, G. M. K. (1997). *Atatürk'ün söylev ve demeçleri*, C. I-III. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi.
- Ağanoğlu, H. Y. (2001). *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Balkanların makûs talihi göç*, İstanbul: Kum Saati.
- Behar, C. (1996). *Osmanlı İmparatorluğu'nun ve Türkiye'nin nüfusu 1500-1927*, Tarihi İstatistikler Dizisi, C. 2, Ankara: T. C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü.
- Bozkurt, N. (2007). Nüfus, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. 33, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 293-394.
- BCA, 25/145/17, 30 Nisan 1927.
- Gül, A. & Gökçen, S. (2010), *Son dönem Osmanlı nüfusu ve ecnebler meselesi*, Ankara: Cedit Neşriyat.
- İhsan [Sungu], (1927). Tahrir-i nüfus mihverî etrafında dersler, *Terbiye*, (4), 300-305.
- İnan, A. (1996). *Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün 1923 Eskişehir-İzmit konuşmaları*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Karal, E. Z. (1997). *Osmanlı İmparatorluğunda ilk nüfus sayımı 1831*, Ankara: T.C. Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası.
- Karpat, K. H. (2003). *Osmanlı nüfusu (1830-1914): Demografik ve sosyal özellikleri* (Çev. B. Tırnakçı, 1. baskı). Tarih Vakfı Yayınları. (Orijinal çalışma 1985 yılında yayımlandı.)
- Tableaux indiquant le nombre de divers éléments de la population, dans l'Empire Ottoman au 1er Mars 1330 (14 Mars 1914). (1919). Constantinople: Imp. Osmanié.
- Tekirdağ'nda, *Vakit*, 13 Nisan 1927.
- Türkiye Cumhuriyeti Başvekâlet İstatistik Umum Müdürlüğü (TCBIUM). (1929). 28 *Teşrinievvel 1927 umumî nüfus tahriri*. Fasikül I. Ankara: Hüsnütabiat Matbaası.
- Türkiye Cumhuriyeti Başvekâlet İstatistik Umum Müdürlüğü (TCBIUM). (1929). 28 *Teşrinievvel 1927 umumî nüfus tahriri*. Fasikül II. Ankara: Hüsnütabiat Matbaası.
- Türkiye Cumhuriyeti Başvekâlet İstatistik Umum Müdürlüğü (TCBIUM). (1929). 28 *Teşrinievvel 1927 umumî nüfus tahriri*. Fasikül III. Ankara: Başvekâlet Müdevvenat Matbaası.
- Soysal, İ. (1983). *Türkiye'nin siyasal andlaşmaları. Cilt I (1920-1945)*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Vatandaş, S. & Vatandaş, C. (2023). Osmanlı'dan erken Cumhuriyet Dönemi'ne biyopolitika ve sporun siyaseti, *CTAD*, 19(39), 1437-1469.